

BARBÓRKA 2020

NASZE WSPOMNIENIA

Jak co roku o tej porze w szkole trwałyby przygotowania do Barbórki, a 4 grudnia cała społeczność poczułaby klimat ślaskiego święta.

W tym roku powspominamy dotychczasowe wydarzenia jakie w ramach tego dnia miały miejsce w naszej szkole

Jednak zanim to nastąpi powróćmy do historii tego święta, tak ważnego dla każdego górnika

fragment obrazu: *Jest taki dzień*, Erwin Sówka, 2008, olej, płótno, wł. Muzeum Śląskiego w Katowicach

HISTORIA ŚW. BARBARY

- Choć św. Barbara należy w Kościele Katolickim do jednych z najpopularniejszych i najbardziej czczonych świętych, w rzeczywistości niezbyt dużo wiemy o jej życiu. Nie mamy również zbyt wielu historycznych dowodów na to, że w ogóle istniała! Życiorys tej dziewicy i męczennicy opiera się głównie na opowieściach narosłych w ciągu wieków.
- Jeden z przekazów mówi, że była ona córką bogatego kupca Dioskura, mieszkała w Nikomedii nad Morzem Marmara i właśnie tam poniosła swoją męczeńską śmierć w roku 306.
- Legenda głosi, że kiedy ojciec Barbary dowiedział się, że jego córka została chrześcijanką, wpadł w złość. Zamknął dziewczynę w wieży z której po jakimś czasie udało się jej uciec. Biegając w kierunku pobliskich skał modliła się do Boga i prosiła go o ratunek. Jej prośby zostały wysłuchane, bo pomiędzy skałami znalazła szczelinę, w której udało się jej ukryć. Mimo schronienia, w końcu została uwięziona i skazana na śmierć przez ścięcie. Ponoć jej ojciec za haniebną zbrodnię na córce został rażony piorunem, z kolei Barbara miała dostać tuż przed odejściem zapewnienie od samego Boga, że nikt, kto będzie ją wspominał, nie umrze bez sakramentów. To ważny powód, dla którego to właśnie ta święta stała się patronką górników.

Św. Barbara" / MŚK/PLN/1199 - Muzeum Śląskie Twórca: Rafał Wyrwich

HISTORIA BARBÓRKI

Warto wiedzieć, że 4 grudnia to nie tylko imieniny Barbary.

Barbórka, czyli tradycyjne górnicze święto, obchodzone jest nie tylko przez górników, ale przez wszystkich związanych z wydobywaniem paliw kopalnych.

Święta Barbara patronuje dobrej śmierci i trudnej pracy m.in. górników, marynarzy, rybaków, żołnierzy i kamieniarzy. Nie zawsze jednak Barbórka obchodzona była w ten sam sposób. Wyjaśnijmy, skąd wzięło się święto górników i jak było celebrowane kiedyś, a jak świętuje się je dziś!

Zdjęcie z archiwum Pani Profesor Beaty Lizoń- Jury

ZWYCZAJE BARÓRKOWE

- Na samym początku Barbórka była wyłącznie świętem religijnym. Już w średniowieczu, w dniu wspomnienia świętej zabraniało pracy, a od 1800 roku wprowadzono w Europie specjalne, związane z 4 grudnia zwyczaje.
- Jednym z nich było zrywanie tzw. gałązek św. Barbary –gałązek wiśni bądź czereśni, które wkładano do wody i czekało czy zakwitną na Boże Narodzenie. Według dawnych wierzeń jeśli gałązki wiśni do dnia wigilii zakwitną oznacza to szczęścia i zdrowia w nadchodzącym roku. Według niemieckiej tradycji to właśnie na grobie św. Barbary zakwitły gałązki wiśni w dniu wigilii Bożego Narodzenia.
- W kopalni Rauris w Alpach austriackich 4 grudnia górnicy otrzymywali od ludzi tzw. chleb świętej Barbary, wypiekany z ciasta piernikowego.
- W innych kopalniach na terenach niemieckich, a także w Szwajcarii i Tyrolu, zapalano w tym dniu w sztolniach światło mające chronić pracujących pod ziemią przed nagłą śmiercią.
- W Polsce Barbórka również od samego początku miała głównie religijny charakter. Właśnie ze względu na te konotacje, władze PRL wprowadziły bardziej świecki charakter obchodów i święto Barbórki stało się obchodami Dnia Górnika. To również zmieniło w znacznej mierze sposób celebrowania 4 grudnia przez pracujących pod ziemią gwarków.

Giovanni Antonio Boltraffio (Italian High Renaissance 1466-1516). Saint Barbara

CZAKO

– czapka górnicza.

KUPLA

– górnicze godło (skrzyżowany pyrlík z żelozkiem).

SPODNIE LUB SPÓDNICA

– uszyte są również z czarnej krepy. Mundur uzupełniają: biała koszula, czarne skarpety, białe rękawiczki, czarne pantofle.

HONOROWA SZPADA GÓRNICZA

– nosi się ją na lewym boku, jest zwieńczona kwostem (frędzlami), w kolorach odpowiadających randze górniczej.

PIÓROPUSZ

– zielony przeznaczony dla generalnych dyrektorów
– biały dla dyrektorów, inżynierów i techników
– czarny dla górników
– czerwony dla członków orkiestry
– biało-czerwony dla kapelmistrza.

KURTKA GÓRNICZA

– z czarnej krepy zapinana na 9 guzików (knefli) z żółtego metalu.

Kołnierz stojący, aksamitny, połączony z kołnierzem-pelerynką. Na kołnierzu z nak górniczy (pyrlík i żelozko) haftowany złotą nicią.

Na piersiach patki z czarnego aksamitu, każda ozdobiona 5 kneflami.

Na rękawach naszyte na czarnym aksamicie dystynkcje stopnia górniczego.

<https://dziennikzachodni.pl/mundur-gorniczy-nie-tylko-dla-gornika-to-jest-profanacja-markowski/ar/c3-708945>

GÓRNICZY DESING

Zdjęcie z archiwum Pani Profesor Beaty Lizoń-Jura

POWSPOMINAJMY BARBÓRKI W MACZKU

4 grudnia - Barbórka

Toltoj.eu

JUŻ NIEBAWEM ZABRZMI ORKIESTRA GÓRNICZA...

Orkiestra dęta KWK Marcel - Barbórka 2019 - Święto Górników w Radlinie

„Górnicy”

Schodzą górnicy pod ziemię
w ciemność daleką od słońka
wychodzi im naprzeciw
święta Barbara Patronka.
Płomień chybotze się w lampkach
na czarnej ścianie drżą cienie
Szczęść Boże— słycać głos świętej
Serdeczne to pozdrowienie
Szczęść Boże — górnicy chórem
odrzekną swojej patronce
i jasno w ciemnej kopalni
jak gdyby weszło tu słońce

/Cz. Janczarski/

Z okazji górniczego święta składamy
wszystkim Górnikom, Pracownikom kopalń i ich
Rodzinom życzenia wszelkiej pomyślności, zdrowia
oraz wytrwałości w ciężkiej i niebezpiecznej pracy

Uczniowie wraz z Gronem Pedagogicznym
IV LO im. Gen. St. Maczka w Katowicach

SZCZĘŚĆ BOŻE